

Willem van Oranje

Wie was Willem van Oranje?

Na zijn dood is er voor Willem van Oranje een monumentaal praalgraf gebouwd in de Nieuwe Kerk in Delft. Een eerbetoon aan de 'Vader des Vaderlands', zoals hij wordt genoemd. Wie was Willem van Oranje en waarmee heeft hij die ere naam verdiend?

Jeugd

Willem van Oranje werd in 1533 geboren op de Dillenburg, het kasteel van de familie Nassau, in het Duitse rijk. Zijn vader en moeder waren graaf Willem van Nassau en gravin Juliana van Stolberg. Willem kreeg later nog een paar broers.

De achternaam Oranje kreeg hij in 1544 door een erfenis van een oom, die kinderloos stierf. Die oom was heer van het prinsdom Orange, een streek in Frankrijk.

De familie Nassau had ook bezittingen in de Nederlanden. Daarom behoorde prins Willem in de Nederlanden tot de hoge edelen.

AHM

Naar Brussel

Over de Nederlandse gewesten regeerde keizer Karel V. Omdat Willem van (Oranje) Nassau tot de belangrijkste Nederlandse edelen behoorde, wilde de keizer dat de jonge prins Willem aan het hof in de hoofdstad Brussel werd opgevoed.

Willem was pas elf jaar toen hij het familie kasteel de Dillenburg met zijn vader en moeder en zijn broers verliet.

Willem moest zich voorbereiden op een belangrijke positie in de Nederlanden.

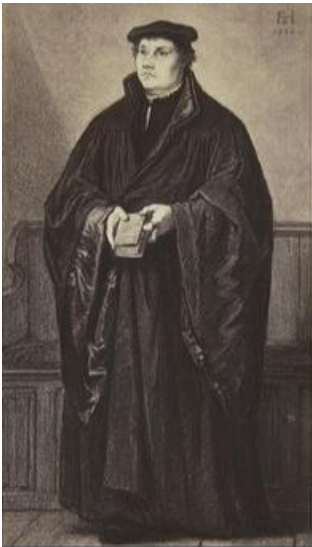

Karel V AHM

Aan het hof

In Brussel kreeg de jonge Willem les in krijgskunde en politiek. Ook maakte hij met de landvoogdes (die in naam van de keizer over de Nederlanden regeerde) een rondreis door het gewest Holland. Zo leerde hij belangrijke edelen in de Nederlanden kennen, zoals bijvoorbeeld graaf Egmont en graaf Hoorne.

Verdeeld geloof

Monnik Maarten Luther AHM

In 1555 werd Karel V opgevolgd door zijn zoon Filips II. De koning woonde voornamelijk in Spanje. Vandaar uit regeerde hij over zijn uitgestrekte rijk. Ook Amerika hoorde daarbij.

Filips II maakte zich grote zorgen over het groeiend aantal protestanten in de Nederlanden. Zij hadden grote kritiek op de rooms-katholieke kerk en volgden de leer van de opstandige monnik Maarten Luther in het Duitse rijk en Johannes Calvijn in Genève.

Onrust in de Nederlanden

In de ogen van koning Filips II waren de protestanten ketters, afvalligen van het ware katholieke geloof. Hij liet hen vervolgen en ernstig straffen: martelingen tot zelfs de brandstapel toe. Veel Nederlanders kwamen hiertegen in verzet.

Ook de edelen hoorden daarbij. Zij maakten zich bovendien zorgen, omdat koning Filips II hen steeds minder inschakelde in het landsbestuur.

Filips II

In 1566 sloegen protestanten de beelden van heiligen in veel kerkgebouwen kapot, de beeldenstorm. In reactie stuurde koning Filips II een Spaans leger onder leiding van de hertog van Alva naar de Nederlanden.

Willem van Oranje wachtte dat leger niet af. Hij vluchtte naar het familieslot de Dillenburg.

Onderdrukking onder Alva

Alva wilde in de Nederlanden een belasting heffen, zodat Filips II niet meer telkens geldzorgen zou hebben. Hij voerde de Tiende Penning in, een belasting die handel en industrie veel duurder maakte.

Mensen waren heel boos over de Tiende Penning. Winkels werden gesloten. In Brussel staakten de bierbrouwers hun werk. Alva zette met harde hand door. Hij liet mensen ter dood veroordelen. Het verzet werd hierdoor nog groter.

Opstand

Willem van Oranje AHM

Vanuit de Dillenburg gaf Willem van Oranje leiding aan de opstand in de Nederlanden tegen koning Filips II en zijn landvoogd Alva. Hij stelde aanvals- plannen op en zorgde voor geld voor de legers.

Na de inname van Den Briel in 1572 door de watergeuzen, verklaarden zich meer steden voor de prins van Oranje. Alva belegerde die steden, maar het lukte hem niet om ze in te nemen.

Het gebied van de opstand werd steeds groter. In 1581 verklaarden de opstandige gewesten dat Filips II niet langer hun koning was.

Moord

Een aanslag op de prins behoorde voortdurend tot de mogelijkheden. Hij was immers de leider van de opstand in de Nederlanden. Op 10 juli 1584 lukte het Balthasar Gerards de prins van het leven te beroven.

De moord gebeurde in het woonhuis van de prins in Delft. De opstandige gewesten moesten nu zonder de leiding van Willem van Oranje de strijd tegen Spanje voortzetten.

Wist je dat?

- Alle leden van de Oranje-Nassau-familie worden ook in de grafkelder van de Nieuwe Kerk in Delft begraven. De laatste begrafenis was die van prins Bernard in december 2004.
- Het Wilhelmus was het lijflied van Willem van (Oranje) Nassau. Het telt evenveel coupletten als er letters in die naam zijn. Het Wilhelmus is nu het volkslied van Nederland.
- Een bijnaam van Willem van Oranje is Willem de Zwijger. Hij kon namelijk geheimen goed bewaren.
- Het huis in Delft waarin Willem van Oranje de laatste jaren van zijn leven woonde was eerst een klooster. Het heet nu Prinsenhof en is een museum.
- Willem van Oranje is getrouwd geweest met Anna van Buren, Anna van Saksen, Charlotte de Bourbon en Louise de Coligny.
- Koningin Beatrix is een afstammeling van Willem van Oranje.
- Frans was de taal die Willem van Oranje net als andere edelen het meest sprak. Zijn handtekening luidde: Guille de Nassau.
- De lijfspreuk van Willem van Oranje was "Je maintiendrai" "Ik zal handhaven".
- Willems laatste woorden voordat hij stierf zouden zijn "Mon Dieu, ayez pitié de mon âme et de ce pauvre peuple": Mijn God, heb medelijden met mijn ziel en dat van mijn arme volk.
- Voor paleis Noordeinde in Den Haag, het werkpaleis van koningin Beatrix, staat een groot standbeeld van Willem van Oranje te paard.